СУДОУСТРІЙ; ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА

УДК 347.97

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.1-2.35>

КАЛАТУР М.В.

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ СЛІДЧИХ ОРГАНІВ
КРАЇН ПІВНІЧНОЇ ТА ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ**

У статті обґрунтовується, що одним із пріоритетних напрямів вивчення та використання закордонного досвіду організації та функціонування слідчих підрозділів правоохоронних органів є дослідження досвіду країн Північної та Південної Америки, що сьогодні актуально у процесі реформування системи досудового розслідування в Україні. Детально аналізуються організація та функціонування системи слідчих органів країн Північної та Південної Америки, передусім США, Канади, Бразилії, Аргентини. Виділяються характерні особливості організації та функціонування системи слідчих органів країн Північної та Південної Америки. Наголошено, що правові системи деяких із вищезазначених країн, серед яких яскравими представниками є США та Канада, належать до англосаксонської сім'ї. Тому однією з ключових особливостей є недостатня кодифікованість кримінального процесу і, відповідно, наявність значної кількості норм прецедентного права. З'ясовано, що серед федеральних органів розслідування найчастіше функцію досудового розслідування здійснюють ФБР, Служба розслідувань і безпеки Міністерства торгівлі, Бюро з наркотиків та Секретна служба Міністерства фінансів, Федеральне бюро міграції і натуралізації, Митне бюро і багато інших. Розслідуванням займаються поліцейські органи штатів (крадіжки, грабежі та інші злочини, відповідальність за які передбачена законами окремих штатів), а також шерифи. У структурі багатьох поліцейських організацій діють відділи розслідувань, відділи детективів і криміналістичні лабораторії. Зроблено висновок, що особливе місце в системі слідчих органів США посідає Федеральне бюро розслідувань – провідний орган федерального уряду, наділений повноваженнями здійснення досудового розслідування. На момент створення до його підслідності було віднесено розслідування злочинів у сфері забезпечення національної безпеки держави, згодом компетенція розширювалась, і зараз воно має право розслідувати всі злочини, за винятком злочинів, підслідних спеціальним підрозділам із протидії тероризму.

Ключові слова: організація, функціонування, система, слідчі органи, слідство, досудове розслідування, ФБР, США, Латинська Америка, Бразилія, Аргентина.

The article substantiates that one of the priority directions of studying and using the foreign experience of the organization and functioning of law enforcement investigation units is the study of the experience of the countries of North and South America, which is currently relevant in the process of reforming the system of pre-trial investigation in Ukraine. The organization and functioning of the system of investigating authorities of the countries of North and South America, in particular, the USA, Canada, Brazil, Argentina, are analyzed in detail. The peculiarities of the organization and functioning of the system of investigative bodies of the countries of North and South America are distinguished. It is emphasized that the legal systems of some of the above mentioned countries, including bright representatives of the USA and Canada, are related to the

Anglo-Saxon family. Therefore, one of the key features is the lack of codification of the criminal process and, consequently, the existence of a large number of rules of case law. The FBI, the Investigation and Security Service of the Ministry of Commerce, the Bureau for Drugs and the Secret Service of the Ministry of Finance, the Federal Bureau of Migration and Naturalization, the Customs Bureau and many others, have been found to be frequently involved in the pre-trial investigation by the Federal authorities. The investigation involves state police officers (theft, robbery and other crimes for which statutory states are responsible), as well as sheriffs. In the structure of many police organizations there are investigative departments, detective departments and forensic laboratories. It is concluded that a special place in the system of investigating authorities of the United States is the Federal Bureau of Investigation – the leading body of the federal government, empowered to conduct pre-trial investigation. At the time of his creation, his investigation was related to the investigation of crimes in the sphere of ensuring the national security of the state; later the competence was expanded, and now it has the right to investigate all crimes with the exception of crimes that are being investigated by the special units for countering terrorism.

Key words: *organization, operation, system, investigative bodies, investigation, pre-trial investigation, FBI, USA, Latin America, Brazil, Argentina.*

Вступ. У процесі вивчення та використання закордонного досвіду організації та функціонування слідчих підрозділів правоохоронних органів одним із пріоритетних, актуальних і своєчасних у процесі реформування системи досудового розслідування в Україні напрямів є дослідження досвіду країн Північної та Південної Америки.

Діяльність слідчих органів в окремих країнах Північної та Південної Америки вивчали М.І. Ануфрієв, О.М. Бандурка, О.Ю. Бусол, В.М. Галунько, Р.А. Калюжний, М.Г. Колодяжний, Т.М. Кравцова, Н.П. Матюхіна, Ф.М. Решетніков, В.П. Петков, В.М. Плішкін, А.В. Савченко, О.М. Сало, О.Ю. Татаров, О.І. Шевченко та інші науковці у сфері вітчизняної та зарубіжної юриспруденції.

Проте, незважаючи на наявний науковий доробок із цієї проблематики, комплексно організація та функціонування системи слідчих органів країн Північної та Південної Америки залишається не висвітленою належним чином, потребують конкретизації її особливості.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження особливостей організації та функціонування системи слідчих органів країн Північної та Південної Америки.

Результати дослідження. Варто погодитися з Т.М. Кравцовою, що зміни, яких зазнало суспільне життя країни, потреба в реформуванні діяльності правоохоронних органів, зокрема проведення функціональної та структурної реформи системи Міністерства внутрішніх справ України, зумовлюють необхідність вивчення досвіду інших країн. Особливо цікавим, на думку автора, є досвід Сполучених Штатів Америки (США), оскільки децентралізація поліції і слідства в США досягли максимального рівня, і тим цікавішою є організація, яка була створена в США на федеральному рівні для забезпечення взаємодії поліцейських формувань і розслідування злочинів, що створюють загальнодержавну загрозу, – Федеральне бюро розслідувань (ФБР) [1, с. 15].

О.Ю. Татаров також зауважує, що, зважаючи на те, що реформування досудового провадження в Україні передбачає і зміну організаційних основ діяльності органів розслідування, зокрема їх структури, вважається за доцільне для врахування певного досвіду проаналізувати організаційні засади функціонування органів і суб'єктів розслідування в США [2, с. 594]. Натомість М.Г. Колодяжний зазначає, що в науковій літературі прийнято звертати більшу увагу на практику протидії злочинності західних розвинених держав (США, країни-члени ЄС). При цьому залишається малодослідженим досвід у цій царині деяких країн Латинської Америки, де фінансовий стан та економічні можливості з утримання правоохоронних органів більшості з них є дуже схожими з українськими. Крім того, враховуючи, що в останні роки урядам більшості країн цього регіону світу вдалося значно зменшити рівень криміногенності, вивчення досвіду країн Латинської Америки у сфері запобігання злочинності уявляється актуальним [3, с. 1–2], із чим цілком погоджуємося.

Тому розглянемо організацію та функціонування системи слідчих органів окремих країн Північної та Південної Америки детальніше. Слід зауважити, що правові системи деяких із вищезазначених країн, серед яких яскравими представниками є США та Канада, належать до англосаксонської сім'ї. Тому однією з ключових особливостей є недостатня кодифікованість кримінального

процесу і, відповідно, наявність значної кількості норм прецедентного права (судової практики). Як справедливо зазначає О.Ю. Татаров, у США процесуальні правила розслідування злочинів визначені великою кількістю законодавчих актів: Конституцією 1787 р. й поправками до неї («Білль про права» 1791 р.), тлумачення цих положень Верховним судом США, де передбачені основні положення кримінального судочинства, пов'язані з провадженням у кримінальних справах [2, с. 588].

При цьому цікаво зауважити, що система норм кримінально-процесуального та кримінального права штатів характеризується тим, що дія норм права одного штату, як правило, поширюється лише на його територію. Тому важливе місце в механізмі регламентації кримінального процесу США займають Федеральні правила кримінального процесу в окружних судах, які враховують можливі колізії в процесуальному праві й надають суддям певну свободу дій, і є основою для провадження у кримінальних справах [4, с. 116–121]. Тобто в США процесуальні правила розслідування злочинів визначаються низкою нормативно-правових актів, наслідком чого є їх «заплутаність» і численні колізії під час застосування на практиці [2, с. 588–589].

Спираючись на державний устрій США, які є федеративною державою, що передбачає незалежність місцевих органів влади від органів влади штату, а останні, у свою чергу, незалежні від федерального уряду, на кожному із цих трьох рівнів державної влади є власні автономні органи розслідування. Зокрема, у США федеральні органи проводять розслідування злочинів, віднесених законом до підслідності й підсудності федерального уряду; слідчі органи на місцях – злочинів, які віднесені до компетенції місцевої влади [5]. Тому американську поліцейську систему вважають однією з найменш централізованих у світі, а її організацію – досить складною, оскільки в США нараховуються близько 40 000 поліцейських формувань, чітке ієрархічне підпорядкування між якими практично відсутнє, на чому слушно наголошує К.Ф. Гуценко [6]. О.Ю. Татаров у цьому контексті зазначає, що всі поліцейські органи США наділені повноваженнями здійснювати розслідування злочинів, однак під час визначення підслідності нерідко виникають певні труднощі, оскільки нормативно це питання не врегульовано і вирішується, як правило, на основі «усталених історичних традицій» і «ділових відносин» між правоохоронними органами [2, с. 594–595].

У США немає єдиної системи слідства. На федеральному рівні діє близько 40 органів слідства, великих і дрібних, кожен із яких включений у структуру того чи іншого міністерства або відомства і має свою спеціалізацію. Коло обов'язків і характер діяльності цих органів визначені федеральними законами і відомчими актами [7]. Безпосередньо провадити розслідування в США уповноважені поліція (посідає провідне місце, здійснюючи розслідування більшості злочинів), слідчі та урядові комісії, коронери, атторнатура, журі присяжних засідателів і судейські чиновники [8, с. 43]. Окрім того, президент США може створювати спеціальні групи для розслідування фінансових злочинів і шахрайства, а також встановлювати правила досудової процедури в кримінальних справах про військові злочини, здійснювати відповідне тлумачення законодавчих актів.

Серед федеральних органів розслідування найчастіше функцію досудового розслідування здійснюють ФБР, Служба розслідувань і безпеки Міністерства торгівлі, Бюро з наркотиків та Секретна служба Міністерства фінансів, Федеральне бюро міграції і натуралізації, Митне бюро і багато інших. Розслідуванням займаються поліцейські органи штатів (крадіжки, грабежі та інші злочини, відповідальність за які передбачена законами окремих штатів), а також шерифи. У структурі багатьох поліцейських організацій діють відділи розслідувань, відділи детективів і криміналістичні лабораторії.

Особливе місце в системі слідчих органів США посідає Федеральне бюро розслідувань (далі – ФБР) – провідний орган федерального уряду, наділений повноваженнями здійснення досудового розслідування. На момент створення до його підслідності було віднесено розслідування злочинів у сфері забезпечення національної безпеки держави, згодом компетенція розширювалась, і зараз воно має право розслідувати всі злочини, за винятком злочинів, підслідних спеціальним підрозділам із протидії тероризму.

З цього приводу Т.М. Кравцова наголошує, що ФБР поєднує в собі функції контррозвідки, політичної поліції і карного розшуку, тому посідає унікальне місце серед спецслужб світу. На думку автора, США мають дуже цікавий досвід створення ефективної центральної правоохоронної структури, яка, втім, не підмінює собою місцеву поліцію, не займається питаннями її організації і постачання, але бере на себе функції методичного, аналітичного й інформаційного забезпечення поліцейських підрозділів, водночас розслідуючи особливо тяжкі злочини і забезпечуючи національну безпеку США [1, с. 19].

Як зазначалося вище, ФБР є провідним слідчим органом федерального уряду, входить у систему Міністерства юстиції США і підпорядковане генеральному прокурору США. Директор ФБР призначається президентом США строком на десять років, при цьому його кандидатура затверджується Сенатом. ФБР проводить оперативно-розшукову діяльність і слідчі дії у справах федеральної юрисдикції, віднесених до підслідності ФБР і не віднесених до підслідності інших федеральних відомств. Порядок розслідування, проведеного ФБР, регламентований федеральним кримінально-процесуальним законодавством, рішеннями Верховного суду США, наказами, інструкціями та розпорядженнями президента і генерального прокурора. Доречно зауважити, що слідчо-оперативна діяльність ФБР проходить під загальним керівництвом федеральних прокурорів. Проведення більшості негласних операцій вимагає затвердження як відповідними керівниками ФБР, так і федеральною прокуратурою [5].

Слідчий орган ФБР є найширшим із усіх федеральних правоохоронних органів. ФБР поділив свої дослідження на низку програм, таких як вітчизняний і міжнародний тероризм, іноземна контррозвідка, кіберзлочинність, державна корупція, громадянські права, організована злочинність / наркотики, бійцівські злочини, насильницькі злочини та великі правопорушники, а також питання заявника. Слідча філософія ФБР підкреслює тісні зв'язки та обмін інформацією з іншими федеральними, державними, місцевими та міжнародними правоохоронними та розвідувальними органами. Значна кількість розслідувань ФБР проводиться спільно з іншими правоохоронними органами або у складі спільних робочих груп [9].

Зазначимо, що предметна компетенція ФБР щодо розслідування злочинів закріплена у федеральному законі, Адміністративних актах президента та генерального прокурора. Відповідно, основними сферами діяльності ФБР є такі: 1) боротьба з тероризмом; 2) контррозвідувальна робота; 3) боротьба з наркобізнесом; 4) економічна злочинність, «білокомірцева» злочинність (щодо представників держави, бізнесу, посадових осіб і чиновників); 5) розслідування порушень громадянських прав; 6) боротьба з тяжкими злочинами проти особистості [9]. Для виконання поставлених завдань у ФБР працюють 35 000 чоловік, включно зі спеціалістами та фахівцями з підтримки, такі як аналітики розвідки, фахівці з мовних питань, науковці та фахівці з інформаційних технологій.

Особливою рисою організації та функціонування ФБР, на нашу думку, є той факт, що ФБР працює по всьому світу. Поряд із штаб-квартирою у Вашингтоні, округ Колумбія, у ФБР налічуються 56 офісних відділень, розташованих у великих містах по всьому США, більше 350 супутникових офісів – резидентів у містах і селищах по всій країні і більше 60 міжнародних офісів – юридичних аташе в посольствах США [10].

Також варто зауважити, що спеціальний агент ФБР (оперативний-слідчий співробітник Бюро) наділений правом носіння зброї, затримання підозрюваного, за наявності санкції суду – арештів, обшуків і вилучень, електронного спостереження та прослуховування, проведення оперативних заходів і розробок, які згідно із законом не потребують санкції суду. У свою чергу, керівний спеціальний агент очолює управління ФБР на місцях, а керівники найбільших місцевих управлінь (Вашингтона та Нью-Йорка) за посадою є одночасно й помічниками директора [11, с. 162–164]. Крім того, у США керівник правоохоронного органу, що здійснює розслідування, несе відповідальність за діяльність підрозділу загалом й організацію проведення операцій. Він координує та спрямовує діяльність структурних одиниць і керує ними [12, с. 307].

На відміну від США, в Аргентинській Республіці кримінальним процесуальним законодавством передбачено, що розслідування здійснює суд за безпосередньої участі прокурора, а органи поліції здійснюють попереднє розслідування, тобто першочергове встановлення обставин вчинення злочину. При цьому суд може видавати накази на проведення процесуальних дій поліцією, прокуратурою, здійснюючи при цьому контроль за розслідуванням усіх юрисдикційних рішень, які повинні бути прийняті на підготовчій стадії. У свою чергу, прокуратура поряд із поліцією уповноважена розпочинати та здійснювати розслідування (у разі виникнення такої необхідності) [13].

Тобто в загальному випадку розслідування злочинів здійснює поліція. Відповідно, керівник поліції з розслідування злочинів уповноважений координувати діяльність підлеглих поліцейських під час розслідування злочинів і зобов'язаний забезпечувати законність прийнятого рішення та дотримання прав особи, права якого тимчасово порушені [14; 15]. Водночас, як зауважує А.М. Сало, прокурору та суду належить право формування доказової бази під час розслідування [16, с. 38–39].

Аналогічно до Аргентинської Республіки, у Федеративній Республіці Бразилія кримінально-процесуальна діяльність також регламентується кримінальним процесуальним кодексом, зо-

крема Кримінальним процесуальним кодексом Федеративної Республіки Бразилія 1941 р. [17]. Саме цим документом у Бразилії регламентується процес розслідування, причому виключно під час збирання первинних відомостей про злочин із подальшою передачею відповідних матеріалів до суду, який безпосередньо й здійснює процесуальні дії по справі. Керівник федеральної поліції забезпечує своєчасність і повноту виконання підпорядкованими йому поліцейськими, процесуальних дій із метою проведення попереднього розслідування, а також виконання доручень прокурора та суду [18].

Варто зауважити, що керівником уповноваженого органу, яким здійснюється розслідування злочинів, із метою гарантування повноти та ефективності проведення слідчих дій може бути прийняте рішення про здійснення таємного розслідування. Відповідно, на будь-якому етапі розслідування допускаються такі способи одержання доказів, як доступ до кадастрових даних із державних і приватних баз даних, записів телефонних і телекомунікаційних викликів, використання спеціальних технічних засобів під час розслідування [19] тощо. Крім того, в процесі попереднього розслідування поширена практика здобуття відомостей «негласними засобами», яка, за законодавством Бразилії, закріплена в різних нормативно-правових актах. Зокрема, передбачено, що у разі необхідності попередження і судового розслідування злочинів співробітник поліції може звернутися до компанії з надання телекомунікаційних послуг із проханням отримати дані про місцезнаходження технічного засобу, який належить потерпілому або підозрюваному, без розшифровки змісту повідомлень. Після цього поліцейський має звернутися до суду протягом 12 год із необхідністю проведення таких дій на підставі рішення суду [20].

Також керівник федеральної поліції Бразилії під час проведення таємного розслідування злочинів негласними засобами уповноважений здійснювати організацію та координацію дій поліцейського та агента під час здобуття відомостей у процесі здійснення проникнення агента в злочинні групи (доказування не може ґрунтуватися тільки на свідченнях агента), що відбувається на підставі рішення суду. Причому прокурор може в будь-який час запросити звіт про таке впровадження, і операція може бути негайно припинена з подальшим повідомленням прокурора та суду у разі загрози розшифровки агента [19].

Важливо зауважити й те, що директор із розслідування та боротьби з організованою злочинністю несе відповідальність за сприяння здійсненню заходів, дій та операцій на підслідній йому території, приймає рішення про переслідування за вчинення злочинів. І як керівник органу, яким здійснюється розслідування, вживає всіх необхідних заходів, зокрема, з використанням негласних засобів, спрямованих на встановлення обставин злочину [16, с. 38–41].

Підсумовуючи особливості організації та діяльності слідчих органів у Бразилії, доцільно зауважити, що раніше в Бразилії система була поблажливою до злочинців, парламентська етика – слабкою, а корупція – загальноприйнятим явищем, однак країна змінилась. І сьогодні бразильські судді, слідчі і прокурори уособлюють нове покоління з новими цінностями, представники якого переслідують корупцію на високих щаблях влади, не оминаючи президента. Бразильці вважають, що корупція є головною проблемою їхньої держави, і мільйони громадян протестують проти неї [21].

З цього приводу О.М. Сало слушно робить висновок, що, за законодавством Республіки Аргентина, Федеративної Республіки Бразилія та США, повноваження досудового розслідування виконує керівник підрозділу поліції, який уповноважений координувати діяльність підпорядкованих йому поліцейських щодо застосування негласних засобів під час попереднього розслідування, зокрема приймати рішення про здійснення таємного розслідування з метою ефективного збирання доказів; зміну даних особи; координацію дій поліцейського агента; сприяння проведенню спеціальних заходів, дій та операцій, керівник підрозділу поліції також забезпечує своєчасне виконання поліцейським рішень прокурора, суду щодо проведення процесуальних дій із застосуванням негласних засобів [16, с. 41–42].

На думку ж М.Г. Колодяжного, дослідження сучасного стану запобігання злочинності у країнах Латинської Америки дає підстави для здійснення таких висновків: 1) основою запобігання злочинності в цих державах є розвиток системи кримінального правосуддя та запровадження загальносоціальної запобіжної діяльності; 2) останнім часом урядами та місцевими органами влади цих країн приділяється більша увага розширенню суб'єктів запобігання злочинності за кошт громадських організацій та окремих громадян; 3) найбільш поширеною формою громадського впливу на злочинність є розроблення й виконання програм профілактики злочинності із широким залученням громадських організацій, добровольців і волонтерів; 4) розроблення програм профілактики злочинності та оцінка їх результативності проводяться за підтримки національних й міжнародних наукових та учбових установ [3, с. 11].

Висновки. Отже, у процесі вивчення та використання закордонного досвіду організації та функціонування слідчих підрозділів правоохоронних органів одним із пріоритетних напрямів є дослідження досвіду країн Північної та Південної Америки. Оскільки не можна, передусім, не звернути увагу на Сполучені Штати Америки, де багато років поспіль успішно функціонує Федеральне бюро розслідувань, яке зараз виступає своєрідним прототипом під час створення Державного бюро розслідувань в Україні. Високим рівнем ефективності характеризується й діяльність інших слідчих органів країн Північної Америки. Специфічними є особливості організації та функціонування системи слідчих органів країн Південної Америки, які, незважаючи на традиційно високий рівень злочинності, досягли суттєвих результатів у досудовому розслідуванні. Зазначене вище обґрунтовує актуальність дослідження організації та функціонування системи слідчих органів країн Північної та Південної Америки в контексті реформування системи досудового розслідування в Україні.

Відповідно вважаємо доцільним виділити такі особливості організації та функціонування системи слідчих органів країн Північної та Південної Америки:

1) деякі з країн (США, Канада) належать до англосаксонської правової сім'ї, де відсутня достатня кодифікованість кримінального процесуального законодавства і основним джерелом права виступає прецедентне право (судова практика);

2) система організації та функціонування досудового розслідування регламентується великою кількістю норм кримінального процесуального та прецедентного права, що з урахуванням федеративного устрою в США досить часто ускладнює правозастосування (дія норм права одного штату поширюється лише на його територію, паралельно діють федеральні норми та правила, прецедентне право);

3) специфіка організації системи слідчих органів у США обумовлена федеративним державним устроєм в країні (місцеві органи влади незалежні від органів влади штату, які, у свою чергу, незалежні від федерального уряду) – є трирівнева система слідчих органів: федеральні органи проводять розслідування злочинів, віднесених законом до підслідності й підсудності федерального уряду; слідчі органи на місцях – злочинів, які віднесені до компетенції місцевої влади;

4) практична відсутність централізації, високий рівень децентралізації системи слідчих органів у США (близько 40 000 поліцейських формувань, чітке ієрархічне підпорядкування між якими практично відсутнє; на федеральному рівні діє близько 40 органів слідства, включених до структури того чи іншого міністерства або відомства та які мають свою спеціалізацію);

5) безпосередньо провадити розслідування в США уповноважені поліція (посідає провідне місце, здійснюючи розслідування більшості злочинів, усі поліцейські органи США наділені повноваженнями здійснювати розслідування злочинів), слідчі та урядові комісії, коронери, атторнети, журі присяжних засідателів і судейські чиновники;

6) президент США може створювати спеціальні групи для розслідування фінансових злочинів і шахрайств, а також встановлювати правила досудової процедури в кримінальних справах про військові злочини, здійснювати відповідне тлумачення законодавчих актів;

7) серед федеральних органів розслідування найчастіше функцію досудового розслідування здійснюють ФБР, Служба розслідувань і безпеки Міністерства торгівлі, Бюро з наркотиків та Секретна служба Міністерства фінансів, Федеральне бюро міграції і натуралізації, Митне бюро і багато інших;

8) особливе місце в системі слідчих органів США посідає Федеральне бюро розслідувань (ФБР) – провідний орган федерального уряду, наділений повноваженнями здійснення досудового розслідування (входить у систему Міністерства юстиції США і підпорядковане генеральному прокурору США);

9) слідча філософія ФБР підкреслює тісні зв'язки та обмін інформацією з іншими федеральними, державними, місцевими та міжнародними правоохоронними та розвідувальними органами (ФБР працює по всьому світу);

10) у країнах Латинської Америки основним джерелом кримінального процесуального права є Кримінальний процесуальний кодекс поряд з іншими нормативно-правовими актами;

11) в Аргентинській Республіці розслідування здійснює суд за безпосередньої участі прокурора, а органи поліції здійснюють попереднє розслідування; суд може видавати накази на проведення процесуальних дій поліцією, прокуратурою, здійснюючи при цьому контроль за розслідуванням;

12) у Бразилії керівник федеральної поліції забезпечує своєчасність і повноту виконання підпорядкованими йому поліцейськими процесуальних дій з метою проведення попереднього

розслідування, а також виконання доручень прокурора та суду; особливими є практика таємного розслідування та проведення негласних дій.

Список використаних джерел:

1. Кравцова Т.М., Кравцов О.Л. Історія створення і функціонування федерального бюро розслідувань США. *Право і безпека*. 2010. № 4 (36). С. 15–19.
2. Татаров О.Ю. Досудове провадження в кримінальному процесі України: теоретико-правові та організаційні засади (за матеріалами МВС) : монографія. Київ-Донецьк : ТОВ «ВІПП «ПРОМІНЬ», 2012. 640 с.
3. Колодяжний М.Г. Запобігання злочинності у країнах Латинської Америки. *Теорія і практика правознавства*. 2015. Вип. 1 (7). С. 1–12.
4. Ковалев В.А. Уголовный процесс современных капиталистических государств : метод. указ. для слуш. заоч. формы обучения. Москва, 1981. С. 116–121.
5. Бусол О.Ю. Міжнародний досвід побудови та функціонування спеціалізованих органів з протидії високопосадовій злочинності (в контексті незалежності Державного бюро розслідувань в Україні). URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2270:mizhnarodnij-dosvid-pobudovi-ta-funktsionuvannya-spetsializovanikh-organiv-z-protidiji-visokoposadovij-zlochinnosti-2&catid=71&Itemid=382.
6. Гуценко К.Ф., Головкин Л.В., Филимонов Б.А. Уголовный процесс западных государств. Москва : Зерцало, 2002. 572 с.
7. Robert S. Mueller, John J. Miller, Michael P. Kortan. The FBI: A Centennial History, 1908–2008. Washington: U.S. Department of Justice; Federal Bureau of Investigation. 2008. 97 с.
8. Николайчик В.М. Уголовный процесс США. Москва : Изд-во «Наука», 1981. 224 с.
9. What are the primary investigative functions of the FBI? URL: <https://www.fbi.gov/about/faqs/what-are-the-primary-investigative-functions-of-the-fbi>.
10. Mission & Priorities – FBI. URL: <https://www.fbi.gov/about/mission>.
11. Шевченко О.І. Адміністративно-правовий статус слідчого в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 – «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Київ, 2018. 216 с.
12. Судебные и правоохранительные органы Украины: учебник / под ред. проф. А.М. Бандурки. Харьков : Ун-т внутр. дел, 1999. 350 с.
13. Código Procesal Penal Nacional de Argentina ley 27.063, 10 de diciembre de 2014 Lea más. URL: http://leyes-ar.com/codigo_procesal_penal.htm.
14. Galeano Diego. La ley de la policía: edictos y poder contravencional. Ciudad de Buenos Aires, siglo XIX. *Revista Historia y Justicia*. 2016. no. 6. URL: <https://journals.openedition.org/rhj/515>.
15. Galvani M. La Policía Federal Argentina: la construcción de los “otros”. Avá no. 23 Posadas dic. 2013. URL: www.scielo.org.ar/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1851-16942013000200004.
16. Сало О.М. Реалізація повноважень керівником органу досудового розслідування при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 – «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Київ, 2018. 241 с.
17. Código de Processo Penal Brasileira. decreto-lei № 3.689, de 3 de outubro de 1941. URL: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/DecretoLei/Del3689.htm.
18. Ramon Euclides Guameri Pedrão. A atuação do delegado de polícia frente ao sistema de freios e contrapesos. URL: <https://franciscosannini.jusbrasil.com.br/artigos/191447142/a-atuacao-dodelegado-de-policia-frente-ao-sistema-de-freios-e-contrapesos>.
19. Lei 12850/13 | Lei nº 12.850, de 2 de agosto de 2013. URL: <https://presrepublica.jusbrasil.com.br/legislacao/1035673/lei-12850-13>.
20. Código de Processo Penal Brasileira. decreto-lei № 3.689, de 3 de outubro de 1941. URL: https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/DecretoLei/Del3689.htm.
21. Чому в Латинській Америці більше верховенства права, ніж в Україні? URL: <https://gazeta.ua/blog/49173/comu-v-latinskij-americi-bilshe-verhovenstva-prava-nizh-v-ukrayini>.